

LBRIS

We know
books

George Coca LOB

MARCEL RĂDUCANU
TALENT, FENOMEN ȘI LEGENDĂ

Cuprins

<i>Cronologie</i>	11
<i>Cuvânt-înainte</i>	13
<i>Prefață</i> de Justin Gafiuc – reporter special <i>Play Sport</i>	17
1. Introducere	19
2. Copilăria	28
3. Consacrarea în România	37
4. Vuiște Cișmigiul	45
5. Cariera de fotbalist în Germania	54
6. Marcel dezertorul	59
7. Securitatea pe urmele lui <i>Andu</i>	74
8. Școala de fotbal Marcel Răducanu „Artă și meserii“	205
9. Marcel Răducanu despre fotbalul românesc	210
10. Fotbaliști mari despre Marcel Răducanu	214
11. Inedit despre Marcel Răducanu	218
12. Articole din presa germană despre Marcel Răducanu	232
13. Sfârșit imaginar	238
<i>Bibliografie</i>	240

Copilăria

Era anul 1954, la un deceniu de la terminarea celui de-al Doilea Război Mondial. România se reinventa – după foametea și distrugerile războiului –, iar grijile lui nea PETRE și tanti FLORICA cu doi copii erau casa, hrana și familia.

Rușii au intrat în România sub pretextul că ne salvează de sub jugul fascist. În realitate însă au adoptat un stil de cotropitori, și nu unul proslăvit de dialectica marxist-leninistă, care ne spunea că toți suntem egali, iar Stalin este cel mai iubit prieten al poporului nostru.

„Lumea era mai liniștită pentru că de-abia scăpasem de război. Mulți au trăit foametea și majoritatea eram optimiști că lucrurile se schimbă în bine. Pe vremea aceea comunismul era foarte la modă la oamenii cuți și părea o soluție bună, progresivă. Dacă mă gândeam că pe vremea tatălui meu existau încă argați, adică slugi, iar în vremea recoltei li se puneau botnițe ca să nu mănânce din fructe, saltul de la așa ceva la societatea egalitaristă pe care o promiteau comuniștii era uriaș.“, scria Alexandru Kaschuta pe site-ul vice.com.

„Elitele țării, profesorii universitari, medicii celebri, scriitorii, artiștii plastici se cutremurau de abuzurile comuniștilor. Domnul Daniel, care era și el student la Litere pe vremea aceea, povestește: *«Au distrus complet comorile limbii române. Tot felul de cretini au devenit celebri scriind în stilul realismului sovietic. Nu erau decât niște trâmbițași ai propagandei comuniștilor. Mulți dintre scriitorii care încă se studiază în școli scriau povești ridicole despre mame eroine și împlinirea cotelor la cereale. Asta nu se mai spune în ziua de azi. Și pe de altă parte aveam o generație de scriitori tineri, valoroși, care probabil ar fi fost de calibru european dacă nu mureau la Canal sau prin temnițele de la Sighet»*“.

„Copiii chiaburilor și ai intelectualilor văzuți rău de partid nu mai aveau dreptul să meargă la școli superioare și facultăți și trebuiau să se mulțumească doar cu funcții muncitorești. Domnul Dinu, care a fugit din Moldova pentru că părinții lui erau considerați chiaburi, a găsit un fel de refugiu în Valea Jiului: *În Moldova, chiaburii erau persecutați mai rău, iar la Petroșani erau multe locuri de muncă în minerit. Dar puteai avansa până la un punct. La mineri puteai să devii șef de echipă, dar nimic mai mult. Așa că am rămas șef de echipă vreo 40 de ani cât am lucrat în mină și după aceea am ieșit la pensie. Țsta a fost rostul meu.*“

Nici fotbalul nu a rămas nesovietizat. **Patronii de cluburi, printre care s-a numărat și Ionel Mociorniță, au fost înfierați de propaganda comunistă ca exponenți ai unui sistem exploatator.**

Inevitabil, Ionel Mociorniță este nevoit să suporte rigorile noului regim de democrație populară instaurat în România după anii celui de-al Doilea Război Mondial. Prima probă pe care este obligat să o treacă o constituie meciul între echipa sa și campioana U.R.S.S.-ului, Dinamo Tbilisi, programat pentru decembrie 1945. Potrivit fiicei sale, Marie-Rose Mociorniță,

ministrul de Externe, Ana Pauker, l-a chemat pe Ionel Mociorniță la o întrevvedere particulară, unde i-a cerut să piardă meciul F.C. Carmen București pentru a demonstra publicului român superioritatea indiscutabilă a omului sovietic.

Acesta nu acceptă condițiile disputării partidei și, în consecință, meciul cu echipa din orașul „dictatorului sovietic“, Stalin, nu mai are loc. Refuzul categoric al finanțatorului echipei bucureștene, chiar în cazul unui meci amical, ne surprinde pe noi, cei atât de „dezabuzăți“ de practica rezultatelor aranjate în culisele fotbalului românesc. Evident, consecințele au fost dintre cele mai nefaste. Pe 3 ianuarie 1946, Comisia Centrală Sportivă a Confederației Generale a Muncii (C.G.M) a dispus începerea unei anchete și a hotărât ca, până la finalizarea cercetărilor, gruparea F.C. Carmen și conducerea ei să fie suspendate din orice activitate sportivă.⁹

Comisarii („specialiștii“) sovietici din toate domeniile se instalează în România odată cu regimul comunist.

Pe tancurile diviziei Horia, Cloșca și Crișan și Tudor Vladimirescu s-au întors în România și prizonierii români de război, care ulterior au ocupat funcții importante în statul român.

La 7 iunie 1947 se înființează Asociația Sportivă a Armatei care, ulterior, devine Clubul Sportiv al Armatei Steaua București.

În 1951, echipa de fotbal C.S.A. Steaua București câștigă Cupa și Campionatul.

Era octombrie 1954, după culesul viilor, vinul bolborosea în butoaie, iar pe data de 21 octombrie, într-o familie modestă din cartierul Pantelimon, se naște marele fotbalist Marcel Răducanu, al doilea copil.

Părinții lui Marcel lucrau la Postăvăria Română în trei schimburi, fabrica de stofe din acea zonă, unde erau angajați mulți bărbați și multe femei din cartier.

Ulterior, tatăl, PETRE, a lucrat la întreprinderea Timpuri Noi, iar mama, FLORICA, era muncitoare la Fabrica Progresul.

Primul copil este sora lui Marcel, GEORGETA, născută la 17 octombrie 1951.

Marcel Răducanu spune că a avut o copilărie frumoasă, care se aseamănă mult cu cea a copiilor de la țară.

În spatele Spitalului Ilie Pintilie de atunci, curgea un pârâu și era un stăvilar unde copiii din cartier mergeau la scăldat, Marcel de mic învățând să înoate. Tot aici era și un maidan unde juca fotbal de dimineața până seara cu prietenii din cartier.

Tatăl său, nea Petrică, își cumpăraseră un acordeon Welmaister, „sculă“ la vremea aceea, și mai cânta pe la petreceri, iar Marcel îl imita cu o pernă pe post de claviatură și bași.

Din joacă, a lovit o fetiță cu un cocean de porumb în cap, iar mama i-a dat o mamă de bătaie soră cu moartea!

Este mușcat și de un câine și, ca să scape de frica patrupedelor pe care acum le iubește foarte mult, mama îl duce la o doamnă care îi pregătește un „leac cu cositor“ pentru cap, leac băbesc, și uite așa a scăpat Marcel pentru totdeauna de teama câinilor. Ce noroc pe capul lui! Probabil leacul acela l-a ajutat toată viața de fotbalist în meciurile cu Dinamo!

„În apropierea casei părintești era un câmp unde construiam cazemate și făceam focul, iar într-una din zile copiii m-au aruncat în foc. Spre Dobroești era și un lac unde mergeam la

9 www.historia.ro/sectiune/general/articol/in-1945-stalin-cu-fusta-facea-legea-in-fotbalul-de-la-noi

pește și raci, iar bunica din partea mamei frigea racii pe care îi mâncam cu multă poftă. Iarna, la podul de la Dobroești, de atunci, ziua mă dădeam cu sania împreună cu Sameș și Custov, care erau din comună, iar seara mergeam cu plugușorul și cu Steaua. (Doar nu era să meargă cu Dinamo!!!)

Tatăl său, nea Petrică, nu voia în ruptul capului să nu îl știe pe fiul său cu o meserie din care să trăiască, neștiind că, de fapt, micul Marcelino va ajunge *meserie*, și îl înscrie la Școala Profesională. Numai că Marcel, când pleca dimineața, în loc să meargă pentru a-și procura „brățara de aur, adică meseria”, el ajungea pe maidan unde toată ziua juca fotbal. Este exmatriculat, iar nea Petrică, săracul, care semnase un contract, trebuie să plătească vreo 3 000 de lei, bani mulți pe vremea aceea. Bătaie cât cuprinde! Ceartă mare cu mama Florica, pentru că numai ea îl încuraja pe Marcel să joace fotbal.

Ca pedeapsă, nea Petrică introduce „embargoul” la teniși. Să vedem cum o să mai joci fotbal! De unde să știe nea Petrică faptul că Marcel juca în picioarele goale, de i se rupeau buricele degetelor, iar mama, care l-a susținut, îl oblojea și îi dădea bani să își cumpere teniși?

Unchiul său, Marin Voinea, trăgând cu ochiul la driblingurile micuțului Marcelino, își dă seama că puștiul poate ajunge mare fotbalist și îl prezintă antrenorilor de la Progresul București, la stadionul din strada Dr. Staicovici.

Aici primește prima legitimație de fotbalist și de la 7 ani până la vârsta de 9 ani zilnic, o oră și jumătate, călătorește cu tramvaiul 14, din Pantelimon până la stadionul Progresul, unde se antrenează cu alți copii de vârsta lui.

Tatăl său nu practicase niciun sport, iar fotbalul nu îi plăcea absolut deloc. Mai cânta din când în când la acordeon, iar din spusele Georgetei, sora lui, micul Marcel, pentru că nu avea și el un mic acordeon, mai cânta și la un scaun pliant mic, care se folosește de pescari pe malul lacului când *mint* peștii. Noroc pentru Marcel cu mama sa, care l-a susținut tot timpul.

Fotbalul a fost și este viața lui, modul de a trăi! Juca pe stradă și nu știa altceva, de mic, decât fotbal.

Școala nu prea i-a plăcut, așa cum el însuși declară, iar în clasa a opta rămâne repetent, motiv pentru domnul Petrică să îi mai dea o mamă de bătaie, „sora cu moartea, cum se spune.

Marcel își aduce aminte cum tatăl îi spunea tot timpul să învețe o meserie. „Ce este aia fotbal? O să trăiești din bătutul mingii?” Săracul nea Petrică! De unde să știe el că Marcel „mângâia” mingea, nu o bătea? Era în stare să joace non-stop fotbal, făcea câte două antrenamente pe zi și fugea de la școală de dragul „coțofenei”. Talentul său ieșit din comun, dar și dragostea nebună după fotbal l-au propulsat devreme în elita fotbalului.

Marcel Răducanu și-a iubit mult supporterii, iar aceștia erau înnebuniți după el. *Unii ca mine scriau pe steagul roșu-albastru că nu își iubesc mama, așa cum îl iubesc pe el!* Vuia stadionul: „Marcel, Marcel, Marcel Răducanu”, când ieșea la încălzire, iar Titi Teașcă, atunci când nu îl introducea în echipă, toți supporterii se legau de pălăria lui și făceau ceva în ea. Vă imaginați astăzi, mari antrenori ai lumii, cu pălărie pe banca de rezerve?

Chiar dacă tatăl său nu suportă fotbalul, Marcel Răducanu a avut noroc cu un unchi, fotbalistul Marin Voinea, zis „Cărămidă”, de la Progresul București și Siderurgistul Galați, jucător de echipă Națională, coleg cu Titus Ozon.

„El m-a luat de mână, spune Marcel, și m-a dus la Progresul București“. Era departe de casă, Marcel locuind în Pantelimon. „Începusem primele driblinguri de la vârsta de 6 ani. Stăteam în Pantelimon și mergeam până la stadion la Progresul o oră cu tramvaiul 14. Pe la vârsta de 12 ani am aflat că s-a deschis Centrul de copii și juniori 23 August (unde se află acum Arena Națională), mult mai aproape de casa noastră. M-am prezentat la o probă. Antrenor era Francisc Fabian, un mare făuritor și șlefuitor de talente.“

Se prezintă la probă și, cu mingea lipită de piciorul pe care parcă avea „marmeladă“, jonglează minute în șir.

– Ai mai jucat undeva? întrebă Francisc Fabian.

– Nu, răspunde Marcel, sfios.

Dar antrenorul, cu ochiul său de expert, și-a dat seama că a mai jucat.

Aici, îi are colegi pe Aelenei¹⁰, Ion Ion, Șumulanschi, George Justinian, hocheistul și alții. Într-un interviu la „Sport Total FM“, George Justinian, un mare jucător de hochei din reprezentativa națională a României, vorbește despre talentul uluitor al lui Marcel Răducanu. Se îndreaptă către patinoar, care era în apropierea Centrului de Copii și Juniori „23 August“, și rămâne prieten cu Marcel. Evident că nu se comparau câștigurile de la hochei cu cele de la fotbal. Iată ce povestește Justinian când se întâlnește cu Marcel la lotul național și se laudă cu câștigarea campionatului.

– Câți bani ați primit pentru câștigarea campionatului? întrebă Marcel.

– 1 500 de lei, răspunde Justinian.

– Ați câștigat ceva!

– 1 500 pentru tot campionatul, răspunde Justinian

– Eu pentru banii ăștia nici nu mă dezbrăcam, spune haiosul Marcel Răducanu.

Tot aici, este coleg cu un văr de-al său, Marin Niță, foarte talentat, dar neserios, ajungând totuși să joace la echipa Autobuzul București.

Aelenei, un mare talent, care era poreclit Silică sau Sârmă, spune Marcel că era atât de slab încât antrenorul îi spunea: „Trebuie să deschid de două ori ușa ca să te văd!“

La vârsta de 12 ani ia foc casa familiei și se mută în Balta Albă, unde Marcel spune că a avut o „viață bună, normală, frumoasă și plăcută“.

Marcel povestește din aduceri aminte că în spatele casei era o magazie construită din chirpici unde țineau cărbunii și lemnele, iar lângă magazie era bucătăria, unde se afla și butelia.

Erau mai multe case lipite una de alta: a bunicii Niculina, a lui tanti Geta și a unor verișoare de-ale mamei. Bunica Niculina Vasilescu avea șase copii. Era iarnă, iar sora sa, Georgeta, se pregătea să plece la școală când a izbucnit incendiul. Marcel, de frică, a luat butelia și a aruncat-o în zăpadă.

La Centrul 23 August, Marcel Răducanu își aduce aminte cum toți copiii, când ieșeau din cabine, ca la armată, făceau mișcări de învioreare.

10 Născut în 4 ianuarie 1954 în București. Maestru al sportului. A jucat, pe rând, la Steaua (1966-75), Sport Club Bacău (1975-76), din nou Steaua (1976-81), F.C.M. Reșița (1981), C.S. Târgoviște (1981-84) și Dinamo Victoria București din anul 1984. Fotbalist talentat, cu un dribling fin, s-a remarcat și în postura conducătorului de joc. A acumulat 225 de prezențe în Divizia A și a înscris 16 goluri. Ca jucător la Steaua, a îmbrăcat tricoul de campion național în 1977-78 și a făcut parte din echipa care, în 1978-79, a câștigat Cupa României.

Este selecționat în lotul național de juniori al României. Riscă o excludere din lot, pentru că la un meci cu Grecia pe stadionul Giulești, terminat cu scorul de 0-0, după ce driblează toată apărarea, inclusiv portarul, se plimbă cu mingea pe linia porții și se întoarce către centrul terenului.

Ca antrenor ce să faci? Să îl excluzi din lot, nu? Numai că este iertat, iar în următorul meci cu Iugoslavia de la Vășegrad, având „cuțitul la os“, înscrie cele două goluri, iar România învinge cu 2-0.

În perioada junioratului primește mai multe diplome ca recompensă a jocului excelent prestat.

Este coleg la echipa națională de juniori a României cu Chivu, tatăl viitorului fundaș al Naționalei României, și se califică cu echipa la două turnee finale, la Barcelona și Viareggio.

Urmează perioada de la Echipa Olimpică a României, unde îi are antrenori pe Titi Ardelean și Zavoda II.

La vârsta de 18 ani ajunge la echipa mare a Stelei unde, în vestiar, dă nas în nas cu Sătmăreanu Ludovic, Hălmăgeanu, Negrea, Vigu, Florea Voinea, Crăiniceanu. Recunoaște că este foarte bine primit. „Știam cu *varza*, nu a țipat nimeni la mine și căram sacoșele împreună cu Vasile Aelenei și Ion Ion pentru că așa era datina“.

La Steaua l-a avut antrenor și pe Titi Teașcă, zis Napoleon, care nu îl agreea deloc pe Marcel, acesta fiind tot timpul rezervă. Spune că odată, Napoleon i-a zis: „Tu vrei să o driblezi și pe măta!“ Săraca doamna Florica! Titi Teașcă a fost un antrenor aparte. Zice Marcel că se urca pe un postament și cu megafonul striga: „Domnule Sătmăreanu, vă rog, mai la dreapta!“

Sau o altă întâmplare cu Ion Ion. Terenul acoperit de zăpadă, nu se vedeau liniile.

– Aleargă Ioane, aleargă Ioane!, spune Titi Teașcă.

– Unde să alerg, bre, că s-a terminat terenul?!

Singurul fotbalist de la Steaua care îl dojenea pe Marcel pentru că dribla exagerat de mult era Iosif Vigu, iar Marcel recunoaște că avea dreptate.

În vestiar era protejat de Negrea și de Iordache, unul dintre cei mai mari portari ai României, dacă nu cumva cel mai mare.

Antrenorii cărora le mulțumește foarte mult sunt Gheorghe Constantin și Emerich Jenei.¹¹ Din păcate, domnul Emerich Jenei nu are o stare de sănătate bună și nu am putut să îl contactăm pentru a ne spune câteva cuvinte despre „*caznela pe care le-a trăit cu Marcel Răducanu...*“

¹¹ Conform Wikipedia, enciclopedia liberă:

Emeric Jenei (numele de botez scris uneori Emerich, în maghiară *Jenei Imre*; n. 22 martie 1937, Agrișu Mic, Hășmaș, Arad, România) este un fost jucător și antrenor de fotbal de etnie maghiară din România.

Între 1957-1969 a jucat la C.S.A. Steaua București, echipă pentru care a marcat 7 goluri.

În anul 1986 a câștigat Cupa Campionilor Europeni ca antrenor al echipei C.S.A. Steaua București, al cărui lot era format la acea vreme din: Helmuth Duckadam, Ștefan Iovan, Miodrag Belodedici, Anton Weissenbacher, Dumitru Stângaciu, Ilie Bărbulescu, Adrian Bumbescu, Tudorel Stoica, Ladislau Bölöni, Mihail Măjearu, Marius Lăcătuș, Constantin Pistol, Gavrilă Balint, Victor Pițurecă, Marin Radu II și Lucian Bălan. Pentru această performanță a fost decorat în martie 2008 cu Ordinul „Meritul Sportiv” Clasa a II-a cu bareta.

Între 1986 și 1990 a fost antrenorul echipei naționale de fotbal a României.

La data de 8 mai 1998, colonelul în retragere Emeric Jenei din Ministerul Apărării Naționale a fost înaintat la gradul de general de brigadă (cu o stea).

În prezent trăiește la Oradea, alături de soția sa.

În anul 1972, când debutează la Steaua, primește o garsonieră confort II la Orizont, în Drumul Taberei, așa cum am primit și eu când eram locotenent. Avea 14 metri pătrați, dar ce ne interesa pe noi atunci confortul? Important era patul!

Ulterior, lui Marcel Răducanu i s-a repartizat un apartament pe lângă Fabrica de Lapte, unde era vecin de apartament cu Puiu Iordănescu.

Despre cutremurul de la 4 martie 1977 își aduce aminte cu groază. Cu câteva zile înainte fusese operat de menisc la Spitalul Militar Central.

Își aduce aminte că avea o mașină „Mini Morris“ (erau două în București, a lui și a antrenorului Emerich Jenei), pe care o cumpărase de la un pilot, dar nu se găseau piese pentru ea.

Marcel povestește că în ziua fatidică de 4 martie 1977, după-amiază, a mers cu soția la film, iar seara, când pregăteau o porție de cartofi prăjiți, a început „zguduiala“. „Ne-am așezat sub tocul ușii“, povestește Marcel. „Apoi am coborât și am plecat cu mașina către Balta Albă, unde locuia mama mea. Îmi aduc aminte că erau pe stradă fetele de Intercontinental în pielea goală. Am luat în mașină o familie și am lăsat-o în drumul către mama. Era în fața blocului cu toți vecinii“.

A văzut atunci o macara care a căzut peste un autobuz ce urma să transporte călătorii la fabrica Apaca.

Marcel Răducanu este cea mai fascinantă figură a fotbalului românesc, este bucuria pură și absolută a jocului de fotbal. Pentru el, fotbalul este scop, nu mijloc. Dar pentru asta, Marcel Răducanu, așa cum spuneam, începe adevărata carieră de fotbalist la Centrul de Copii și Juniori 23 August al clubului Steaua sub comanda (urma să devină militar, nu?) lui Francisc Fabian. De mic, Marcel Răducanu nu a știut decât fotbal, neglijând toate celelalte aspecte ale dezvoltării obișnuite ale unui tânăr.

Florin Marin, colegul său de cameră de la Steaua, spune despre Marcel Răducanu că era un tip foarte ordonat, pedant, pasionat doar de fotbal, și că detesta alcoolul, țigările și petrecerile. Spăla mașina de trei ori pe zi. Era un familist convins și nu a crezut vreodată că Marcel Răducanu va rămâne în străinătate.

Din pură întâmplare, într-o discuție cu domnul profesor Tudorel Butoi, un mare stelist, despre demersul meu, acesta își aduce aminte cu plăcere de perioada în care era specialistul psiholog al Centrului de Medicină Sportivă 23 August și de faptul că l-a examinat pe Marcel Răducanu. Iată ce ne scrie folosind însemnele gramaticale ale vremii:

Pe data de 1 august 1981, Marcel Răducanu, după ce își sună soția, apelează telefonul lui Florin Marin, care a doua zi este chemat la ofițerul de contrainformații, și evident recunoaște că a vorbit cu el. Din acel moment, instruit de ofițer, în cadrul convorbirilor telefonice încearcă să îl convingă pe Marcel să se întoarcă în *raiul comunist*. Marcel Răducanu avea și are simțul umorului. Florin Marin povestește două întâmplări.

Înaintea unui meci, antrenorul Emerich Jenei arăta la o tablă cum se vor executa loviturile libere, cornerele etc. Marcel Răducanu era undeva în spatele sălii.

– Lovitură liberă de pe partea stângă execută Liță Dumitru, zice nea Emi. Lovitură liberă de pe partea dreaptă execută Puiu Iordănescu. Corner de pe stânga execută Puiu Iordănescu, corner de pe partea dreaptă execută Liță Dumitru.

În spatele sălii, două degete ridicate, așa cum procedam noi la școală când știam ceva. (*Știu eu, doamna, știu eu, doamna!*). Era Marcel Răducanu.

– Da, Marcel. Ce vrei să spui?

– Nea Emi, pot să bat și eu o aruncare de la margine, de pe partea dreaptă?

Râsete în sală și, bănuiesc eu, șușoteli din partea unor „executanți” de lovituri libere. Era mucalit, dar nu arogant.

Ion Ion povestește că Francisc Fabian nu îi alerga deloc la antrenamente și tot timpul erau cu mingea la picior. Era un concurs cine ține de mai multe ori mingea pe picior, cap, genunchi fără să atingă pământul, jonglerii pe care le executam toți când eram mici. Recordul ar fi fost de 8 000 de lovituri. Marcel Răducanu a juns la 10 000 de lovituri, s-a plictisit, a aruncat mingea în înaltul cerului, a oprit-o pe picior așa cum mai târziu va face cu scrumiera și i-a permis (ca militarilor, doar nu refuza mingea să nu execute ordinul) obosită fiind, să se prelingă pe iarbă.

Florin Marin povestește că de la terenul de antrenament jongla mingea pe alei, scări, intra în hotel și nu se mai sătura de jonglerii.

La un meci cu F. C. Barcelona, unde juca marele Cruyff, când scorul era deja 5-1 pentru catalani, Emeric Jenei îl scoate la încălzire pe Marcel Răducanu, iar acesta în loc să execute mișcări specifice pentru încălzirea mușchilor, se uita înmărmurit la Johan Cruyff. Disperat, nea Emi strigă la el:

– Ce faci, Marcel? Tu în loc să te încălzești te uiți la Cruyff?

– Păi la cine vrei să mă uit? La Smarandache? (Se pare că varianta originală este cea spusă de Ion Ion, adică la Ologeanu!)

Marcel Răducanu era în clasa a VIII-a când s-a îndrăgostit de prima lui soție, care era elevă în clasa a VII-a.

Un alt prieten al lui Marcel Răducanu a fost Ion Gheorghe, un fotbalist venit la Steaua de la Nitramonia Făgăraș, dacă nu mă înșel. După școala generală, Marcel Răducanu împreună cu acesta, Ion Ion și alți fotbaliști urmau cursurile Liceului „C.A. Rosetti”. Vorba vine că urmau, pentru că nu aveau timp, dar la examene se prezentau, bineînțeles cu un bagaj de cunoștințe redus. Unii dintre profesori, neinteresați de fotbal, erau exigenți.

Ion Gheorghe, care nu știa nimic, dar nu îndrăznește să comunice cu profesorul, scrie pe un colț de hârtie „Sunt fotbalistul Ion Gheorghe de la Steaua și nu știu nimic” aruncă așa-zisa fițuică și pune piciorul pe ea, așa cum ar fi stopat o minge. Profesorul vede.

– Stai pe loc! Nu mișca! Te-am văzut! Ridică piciorul!

Ion Gheorghe ridică piciorul, iar profesorul pentru ingeniozitate îi dă notă de trecere.

Marcel Răducanu a fost și este un împătimit al mașinilor, iar pe vremea când juca în România a posedat exemplare de lux. I-a plăcut foarte mult să șofeze. Își aduce aminte cu plăcere de fostul șofer de autobuz de la acea vreme, nea Ilie, care era un virtuos al volanului. Marcel uneori se urca la volanul autobuzului și dădea ture prin stadion. Odată, zice că s-a așezat în spatele lui nea Ilie și în loc de schimbător de viteze i-a instalat o coadă de mătură, iar cei din autobuz se tăvăleau pe jos de râs. O jumătate de an a condus prin București fără carnet de șofer. Norocul lui că nu a fost oprit de niciun milițian!

Era într-o zi de vineri seara, în anul 1980. Echipa Steaua se afla în cantonament la stadionul Ghencea, înaintea unui meci cu F.C. Scornicești, care încă nu avea stadion, meciul urmând să se joace la Slatina. Era fotbalistul anului. Puiu Iordănescu pleacă din cantonament, iar Marcel, care se credea și el „șmecher”, îl urmează și se duce la foștii lui socri acasă, prin zona Miniș.

„Bineînțeles că despre plecarea mea s-a aflat, și pe la ora 17:00 m-am urcat în mașină și am gonit către Slatina. Se înserase, iar lângă Slatina mi-a apărut în față un individ care mergea pe mijlocul șoselei. L-am accidentat destul de grav, fractură de tibie și de peroneu. Miliție, cercetare la fața locului, prezentare la spital și la Institutul de Medicină Legală pentru probe biologice. Evident că nu băusem. Au fost alături de mine antrenorul Gheorghe Constantin și Bujor Hălmăgeanu.“

I se suspendă carnetul de conducere pentru contravenția respectivă, probabil depășirea vitezei. Marcel fierbea fără carnet de conducere!

Președinte la Dinamo pe vremea aceea era generalul Staicu Gheorghe, care ținea foarte mult la Marcel Răducanu.

Urma un meci cu vechea rivală, Dinamo.

– Dacă vrei carnetul înapoi, trebuie să nu dai gol cu Dinamo, spune generalul.

– Am înțeles, tovarășe general!

Meciul s-a terminat 0-0, iar Marcel primește drept recompensă de la domnul general carnetul de conducere.

La lotul național de fotbal, maseur era domnul Parcea, care avea niște mâni foarte lungi, iar „caterincarul“ Marcel îi spunea că se poate încheia la șireturi din mers, ba chiar că ar putea șterge parbrizul tot din mers.

Întrebat fiind ce ar fi fost acum dacă rămânea în România, Marcel crede că „aș fi fost matrițer“¹².

Iese în holul hotelului Bodoc din Sfântul Gheorghe și se descalfă. Rămâne doar în ciorapii negri. Așa îmi iese cel mai bine! Aruncă scrumiera la doi metri în sus și apoi o stopează perfect pe picior. Acum, că ați văzut că încă merge elementul scrumiera, haideți la interviu. Marcel Răducanu a rămas același.

– Ce-ar fi fost acum Marcel Răducanu dacă rămânea în România?

– (Își pune mâinile în cap) Grea întrebare. Nu știu, poate eram vânător de munte pe la Sighetul Marmăției. Pot să speculez matrițer, locotenent-major. Chiar nu știu. Putea să fie bine, putea să fie rău. Eu mi-am ales drumul în 1981 și nu regret. M-am gândit și la primul meu băiat când am luat decizia. Să trăiască într-o lume normală.

– A fost cea mai bună decizie din viața dumneavoastră?

– Am 50 de ani și nu pot spune că am făcut greșeli mari în viață.

– De ce ați plecat?

– Ca să-mi dovedesc că pot juca în fotbalul mare. Țista a fost destinul meu. În martie o să scot o carte în România, și acolo este toată viața mea. Am dedicat-o mamei mele. (Cartea nu a apărut. Să sperăm că va apărea în curând! s.n.).

Începe să vorbească despre mama sa.

– Poate că ar trebui să o cert pe mama! Pentru că m-a născut prea devreme. Dacă eram tânăr, acum mă umpleam de bani!

Râde și continuă să-și spună povestea.

¹² Gazeta Sporturilor, p. 7, 26 ianuarie 2005, interviu realizat de Cristi Crețu și Valentin Damian.

– Îi voi dedica mamei cartea pentru că fără ea poate deveneam tractorist. Tatăl meu mă trimitea la serviciu, iar mama îmi dădea bani să mă duc la fotbal. Fratele ei era Marin Voinea, fotbalist și el.

– Mai aveți prieteni în România?

– Da, mulți.

– Iordănescu este unul dintre ei?

– Pe Puiu sunt supărat.

– Ce s-a întâmplat?

– Aveam doi ani de când eram în Germania. El juca la OFI Creta și a venit în turneu la Dortmund. M-am întâlnit cu el, iar primul lucru pe care mi l-a zis a fost: „De ce nu te întorci în țară, pentru că familia ta are de suferit?” Cred că fusese trimis de Securitate, vorbesc serios. Știți ce i-am zis? „Du-te tu înapoi și salut-o pe nevasta mea dacă o vezi.”

– Pe Jenei îl iubiți?

– Nu am nimic cu nea Imi. Acum două săptămâni chiar m-am întâlnit cu el. Ne-am adus aminte de un meci împotriva lui Dinamo în cupă, disputat pe o ploaie câinească. 1-0 pentru ei, dar Aelenei a egalat repede. I-am dat urechi lui Dinu, am driblat și portarul, iar nea Imi îmi striga disperat de pe bancă s-o bag în poartă. Eu l-am așteptat încă o dată pe Procurorul’.

– Și?

– L-am mai făcut o dată, după care am dat în sfârșit gol. I-am bătut atunci cu 4-1. Nea Imi înghețase. Suporterii erau însă în delir. Pentru mine asta era cel mai important. (La acel meci, pe un frig de înghețau pietrele, cu mâinile bocnă, fluturam steagul pe care scria „Mamă, iartă-mă, îl iubesc pe Marcel Răducanu mai mult decât pe tine!” s.n.).

La Borussia Dortmund, Marcel Răducanu a dezbăluit că avea un salariu de 350 000 de mărci brut, adică 146 000 de mărci în mână, cam 13 000 pe lună. Știți cât avea marele Manfred Kaltz de la Hamburg, campion mondial în 1982? 500 000 de mărci. Brut. Întrebat dacă este invidios pe câștigurile jucătorilor de acum, fostul internațional a spus: „Nu! Și eu am câștigat la vremea mea de 3 ori mai mult decât Gerd Müller sau Overath”.

Securitatea i-a făcut probleme lui Răducanu chiar din ziua când a rămas în Germania.

– Îi spuneau mamei că m-au omorât. Primeam și eu de la „băieți”: Te prindem, vagabondule! Când m-am dus la ambasadă, să renunț la cetățenie, am fost cu un prieten. I-am spus că, dacă nu ies într-o oră, să cheme poliția. Auzisem că făceau injecții ca să te adoarmă și te împachetau direct în avion.